

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 125/24

Luxembourg, 12. avgust 2024

Splošno sodišče EU postaja pristojno za odločanje o vprašanjih za predhodno odločanje na šestih posebnih področjih

Izvajanje tega delnega prenosa pristojnosti za predhodno odločanje s Sodišča na Splošno sodišče pomeni nadaljevanje reforme sodne strukture Evropske unije in se bo nanašalo na vprašanja za predhodno odločanje, predložena od 1. oktobra 2024

Bistvena sprememba Statuta Sodišča Evropske unije, ki je bila danes objavljena v *Uradnem listu Evropske unije*,¹ bo začela veljati 1. septembra. Ta sprememba med drugim določa delni prenos pristojnosti za predhodno odločanje s Sodišča na Splošno sodišče, ki bo veljal od 1. oktobra 2024. Ta prenos se nanaša na šest posebnih področij: skupni sistem DDV, trošarine, carinski zakonik, tarifno uvrstitev blaga, odškodnino in pomoč potnikom v primeru zavrnitve vkrcanja ali zamude ali odpovedi prevoznih storitev ter sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov. Sprememba Statuta poleg tega določa razširitev mehanizma predhodne dopustitve pritožb od 1. septembra 2024.

Namen te reforme je zmanjšati delovno obremenitev Sodišča na področju predhodnega odločanja in mu omogočiti, da še naprej v razumnih rokih opravlja svojo nalogo zagotavljanja spoštovanja prava pri uporabi in razlagi Pogodb. Leta 2001 so avtorji Pogodbe iz Nice predvideli možnost vključitve Splošnega sodišča v obravnavo nekaterih predlogov za sprejetje predhodne odločbe, ne da bi bil Statut od takrat za to prilagojen. Vendar je bil v zadnjih petih letih ugotovljen strukturni in znatni porast sporov.² Ta razvoj je spremljalo povečanje zapletenosti in občutljivosti zadev, ki so se med drugim nanašale na vprašanja ustavne narave ali vprašanja, povezana s temeljnimi pravicami. Reforma bo Sodišču omogočila, da se osredotoči na svojo nalogo varovanja ter krepitve enotnosti in doslednosti prava Unije. Splošno sodišče pa lahko prevzame to dodatno delovno obremenitev in bo vprašanja za predhodno odločanje, ki mu bodo predložena, obravnavalo tako, da bo nacionalnim sodiščem in zainteresiranim subjektom zagotovilo enaka jamstva, kot jih uporablja Sodišče.

Reforma je v bistvu sestavljena iz treh delov, katerih glavne značilnosti so predstavljene v nadaljevanju.

Delni prenos pristojnosti za predhodno odločanje na Splošno sodišče

Prvi del reforme se nanaša na **prenos pristojnosti za odločanje v postopku predhodnega odločanja s Sodišča na Splošno sodišče**, ki ima po dva sodnika na državo članico. Zaradi pravne varnosti se prenos **nanaša le na šest** jasno omejenih **področij**, ki jih je mogoče zadostno ločiti od drugih področij in na katerih se je izoblikovala obsežna sodna praksa Sodišča. Tako bo Splošno sodišče postalo pristojno za odločanje o predlogih za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanašajo izključno na eno ali več od teh šestih posebnih področij:

1. skupni sistem davka na dodano vrednost;
2. trošarine;
3. carinski zakonik;

4. tarifna uvrstitev blaga v kombinirano nomenklaturu;
5. odškodnina in pomoč potnikom v primeru zavrnitve vkrcanja ali zamude ali odpovedi prevoznih storitev;
6. sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov.

Na teh področjih se redko postavljajo načelna vprašanja, ki bi lahko vplivala na enotnost ali doslednost prava Unije. Na njih že obstaja bogata sodna praksa Sodišča, kar bi moralo Splošnemu sodišču omogočiti, da se opre na predhodno izdane sodbe. Ta področja zajemajo približno 20 % predlogov za sprejetje predhodne odločbe, predloženih Sodišču, kar je dovolj veliko število zadev, da se učinkovito zmanjša njegova delovna obremenitev. Sodišče se bo tako lahko bolj osredotočilo na svoje naloge ustavnega in vrhovnega sodišča Unije.

Sodišče bo ostalo pristojno za odločanje o predlogih za sprejetje predhodne odločbe, ki se, čeprav se nanašajo na zgoraj navedena posebna področja, nanašajo tudi na druga področja. Pristojnost bo ohranilo tudi za predloge za sprejetje predhodne odločbe, s katerimi se, čeprav se nanašajo na eno ali več posebnih področij, zastavljajo samostojna vprašanja glede razlage: (1) primarnega prava, vključno z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, (2) mednarodnega javnega prava ali (3) splošnih načel prava Unije. Poleg tega bo lahko Splošno sodišče Sodišču odstopilo zadevo, ki spada v njegovo pristojnost, vendar zahteva sprejetje načelne odločitve, ki lahko vpliva na enotnost ali doslednost prava Unije.

Zaradi pravne varnosti in hitrega obravnavanja **je treba vsak predlog za sprejetje predhodne odločbe vložiti pri Sodišču**, da to v skladu s podrobnimi pravili, določenimi v njegovem poslovniku, ugotovi, ali predlog spada izključno na eno ali več določenih posebnih področij in ali je zato treba ta predlog posredovati Splošnemu sodišču. Zaradi pravne varnosti in preglednosti bo Sodišče ali Splošno sodišče v svoji odločbi o predlogu za sprejetje predhodne odločbe na kratko obrazložilo, zakaj je pristojno za obravnavanje in odločanje o vprašanju, predloženem v predhodno odločanje.

Spremembe, ki veljajo za vse zadeve za predhodno odločanje

Drugi del reforme vključuje dve spremembi, določeni z Uredbo o spremembi Statuta, ki se bosta uporabljali za vse predloge za sprejetje predhodne odločbe, ne glede na zadevno področje in neodvisno od vprašanja njihovega morebitnega prenosa na Splošno sodišče.

Na prvem mestu, kot že velja za vse države članice in Komisijo, bodo o vseh predlogih za sprejetje predhodne odločbe v prihodnje uradno obveščeni Evropski parlament, Svet in Evropska centralna banka, da ti lahko presodijo, ali imajo glede zastavljenih vprašanj poseben interes, in se posledično odločijo, ali želijo uveljavljati svojo pravico do predložitve vlog ali pisnih stališč.

Na drugem mestu, zaradi **okrepitve preglednosti in odprtosti** postopka predhodnega odločanja ter boljšega razumevanja odločb Sodišča in Splošnega sodišča je določeno, da se vloge ali pisna stališča zainteresiranih subjektov iz člena 23 Statuta **objavijo na spletnem mestu Sodišča Evropske unije** v razumnem roku **po zaključku zadeve**, razen če ta subjekt nasprotuje objavi svojih vlog ali pisnih stališč.

Razširitev mehanizma predhodne dopustitve pritožb

Namen tretjega dela reforme je ohraniti učinkovitost pritožbenega postopka zoper odločbe Splošnega sodišča glede na veliko število pritožb, vloženih pri Sodišču. Da bi se Sodišče lahko osredotočilo na pritožbe, ki odpirajo pomembna pravna vprašanja, je **mehanizem predhodne dopustitve pritožb³ razširjen na druge odločbe, ki jih izda Splošno sodišče**.

Mehanizem predhodne dopustitve s strani Sodišča se nanaša na pritožbe v zadevah, v katerih je že bila opravljena dvojna preučitev, najprej s strani neodvisnega odbora za pritožbe pri organu, uradu ali agenciji Unije, nato pa s strani Splošnega sodišča. Ta mehanizem se trenutno nanaša na odločbe, ki jih izdajo štiri odbori za pritožbe in se nato izpodbijajo pred Splošnim sodiščem ter ki so navedene v členu 58a Statuta. S spremembo Statuta, ki bo začela

veljati 1. septembra, se sedanjim štirim odborom za pritožbe doda šest novih neodvisnih odborov, tako da se njihovo skupno število poveča na deset. Gre za te odbore za pritožbe:

1. Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) (Alicante, Španija);
2. Urad Skupnosti za rastlinske sorte (CPVO) (Angers, Francija);
3. Evropska agencija za kemikalije (ECHA) (Helsinki, Finska);
4. Agencija Evropske unije za varnost v letalstvu (EASA) (Köln, Nemčija), ki se jim dodajo ti odbori za pritožbe;
5. Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) (Ljubljana, Slovenija);
6. Enotni odbor za reševanje (EOR) (Bruselj, Belgija);
7. Evropski bančni organ (EBA) (Pariz, Francija);
8. Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) (Pariz, Francija);
9. Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA) (Frankfurt na Majni, Nemčija);
10. Agencija Evropske unije za železnice (ERA) (Valenciennes, Francija).

Poleg tega se bo mehanizem predhodne dopustitve uporabljal tudi za pritožbe, vložene zoper odločitve Splošnega sodišča v zvezi z odločitvijo neodvisnega odbora za pritožbe, ustanovljenega po 1. maju 2019, pri katerem koli drugem organu, uradu ali agenciji Unije, ki mora to pritožbo obravnavati, preden je mogoče vložiti tožbo pri Splošnem sodišču.

Nazadnje, ta mehanizem je razširjen tudi na spore v zvezi z izvrševanjem pogodb, ki vsebujejo arbitražno klavzulo. V takih sporih mora namreč Splošno sodišče najpogosteje za meritorno odločitev o sporu zgolj uporabiti nacionalno pravo, na katero napotuje arbitražna klavzula.

Razširitve mehanizma predhodne dopustitve pritožb se uporabljajo od 1. septembra 2024.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Ostanite povezani!

¹ [Uredba \(EU, Euratom\) 2024/2019 Evropskega parlamenta in Sveta](#) z dne 11. aprila 2024 o spremembi Protokola št. 3 o Statutu Sodišča Evropske unije.

² Glej [SM št. 59/24](#).

³ Glede vzpostavitve mehanizma predhodne dopustitve pritožb leta 2019 glej [SM št. 53/19](#).